

Sverige – pennans U-land

Malmö 2007-04-17

Öppet brev till utbildningsminister Lars Lejonborg och skolminister Jan Björklund

Sverige har alltid varit – och bör vara – ett föregångsland.

Det är därför med stor frustration som jag kan konstatera att vi på senare år alltmer tappat mark inom det mest grundläggande – nämligen konsten att hantera det vanligaste uttrycksmedlet. Pennan och ritverktygen.

Skolorna avvecklade reservoarpennan redan under 1960-talet. Välskrivningen försvann under 1970-talet och på den vägen är det. Sverige är idag det enda land i Europa – tillsammans med Finland – som inte har välskrivning på schemat. I exempelvis Frankrike skulle en platsansökan som inte är handskriven ens behandlas seriöst. Ett faktum som kraftigt missgynnar våra svenska ungdomars chanser inom EU-marknaden.

Svenska arkitekter har det inte lättare. Utbildningen som idag erbjuds är så datainriktad att grunderna helt glömts bort. Ett faktum som gör att seriösa ungdomar söker sig till Danmark för att få en gedigen utbildning som kan garantera anställning även utomlands – där kraven är högre. Även svenska arkitektkontor har börjat inse fördelen med klassiskt skolade arkitekter för att kunna hävda sig på den internationella marknaden.

En reservoarpenna – eller ett ritverktyg – är det mest personliga uttrycksmedlet och kan knappast ersättas av så trubbiga verktyg som datorer och färdiga ritprogram. Missförstå mig rätt – datorn är ett utmärkt hjälpmedel – men den får aldrig ersätta grundkunskaperna.

Glädjen av att känna en pennspets glida över ett handgjort papper är oöverträffad. Den kreativa processen när tanken sätts på pränt. Glöm forna tiders bläckplumpar och läckande pennor. Blått bläck går till och med att radera – om det skulle behövas.

Dagligen stöter jag på folk som förundras över förfallet inom den svenska skrivkulturen – och att ingen på ledande post verkar vilja ta problemet på allvar. För ett problem är det i allra högsta grad. Så sent som förra veckan fick jag reda på att Postverket har avvecklat Ballografpennan – med arkivbeständigt bläck – till förmån för en enklare – och något billigare – gelpenna.. Ett kortsiktigt resonemang eftersom Ballografpennan har bättre ekonomi på lång sikt.

Själv startade jag en pennbutik i Malmö 2005 – efter nästan 20 år i pappersbranschen – och förutom att sälja och främja kvalitetsprodukter – så föreläser jag även om skrivkonstens historia för intresserade föreningar och organisationer. Dessutom är jag den ende i Norden som utför reparationer i egen pennverkstad. Men ibland känns det otacksamt att jobba i en bransch som nästan är utrotningshotad.

Jag hoppas att dessa rader kan inspirera till en insikt i vad som håller på att ske och en vilja till förändring i rätt riktning.

Björn Arebom

Pennspecialisten i Malmö